

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-837

25.8.2025

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Muggsopp i kjeller – årsakssammenheng med en tidligere dekningsmessig vannskade – følgeskade etter håndverkerfeil?

Det oppstod en vannskade i sikredes kjeller i august 2012 som følge av brudd på en utvendig vannledning. Foretaket dekket skaden og engasjerte skadesaneringsfirma S til å utføre tørking. Etter avtale skulle sikrede selv stå for utbedringsarbeidet. I februar 2023 tok sikrede kontakt med foretaket på nytt og meldte om soppvekst på badetrommet i kjelleren. Sikrede mente at muggsoppen hadde årsakssammenheng med vannskaden i 2012 grunnet for dårlig tørking utført av S. Han fremla flere rapporter fra M, som mente at slik årsakssammenheng ikke kunne utelukkes. Foretaket innhentet flere uttalelser fra takstmann H, som fastslo at muggsoppen skyldtes kapillært fuktopptrekk via betongen og dermed ikke hadde årsakssammenheng med den tidligere vannskaden. Foretaket avsto erstatning med henvisning til takstmann H sin vurdering. Videre anførte foretaket at forsikringsvilkårene uansett hadde unntak for «skade ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak». Sikrede anførte at foretaket var ansvarlig for å dekke utbedring av muggsoppen, enten som en følgeskade etter den dekningsmessige vannskaden som inntraff i 2012, eller som en følge av feil begått av S i forbindelse med opptørking av vannskaden. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på erstatning for muggsoppskadene og viste til at unntaket for «skade ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak», innebar at det ikke spilte noen rolle om den bakenforliggende årsaken til muggsoppen var en skade som foretaket svarte for. Nemnda kom videre til at muggsoppen ble konstatert mer enn ti år etter at arbeidene etter vannskaden ble utført, slik at dekningen for «Skade på bygning som er en direkte følge av feil montering, materialfeil, konstruksjonsfeil eller prosjekteringsfeil, utført av autorisert håndverker for mindre enn ti år siden», heller ikke kom til anvendelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for muggsopp i bolighus.

Sikredes bolig er omfattet av en bygningsforsikring med bl.a. følgende vilkår:

4.4 Følgende dekkes:

- Skade som følge av lekkasje, oversvømmelse eller tilbakeslag fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.
- Skade som følge av utstrømming av vann, gass og annen væske fra utstyr som ikke er tilknyttet bygningen.
- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpsspumper, drengum, fyrkjele og lignende.
- Skade som følge av vann som plutselig trenger inn i bygningen utenfra, gjennom terreng, grunn eller fra overflatevann, i slik mengde at det blir stående synlig vann på gulvet. Vann i oppforet gulvkonstruksjon regnes ikke som frittstående.

(...)

UNNTATT ER

(...)

- Skade ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak.

4.9. Sopp og råte

Forsikringen dekker skade ved ekte hussopp og andre treødeleggende sopper og råte som utvikler seg i forsikringstiden. If svarer ikke for den del av sopp- og råteskader som har utviklet seg etter at forsikringen er opphørt, selv om skaden startet sin utvikling i forsikringstiden.

UNNTATT ER:

(...)

- Skade ved blåveds- eller muggsopper, bakterier, jordslag eller skade som bare virker skjemmende på bygningens utseende

(...)

4.10. Skade som følge av håndverkerfeil

FORSIKRINGEN OMFATTER:

Skade på bygning som er en direkte følge av feil montering, materialfeil, konstruksjonsfeil eller prosjekteringsfeil, utført av autorisert håndverker for mindre enn ti år siden.

Sikredes kjeller ble i august 2012 utsatt for vannskade som følge av brudd på en utvendig vannledning. Foretaket dekket skaden og engasjerte skadesaneringsfirma S til å utføre tørking. Etter avtale skulle sikrede selv stå for utbedringsarbeidet, og skaden ble gjort opp i form av et kontantoppgjør.

I februar 2023 tok sikrede kontakt med foretaket på nytt og meldte om soppvekst på baderommet i kjelleren. Sikrede fremla en rapport fra M, datert 20.2.23, som uttalte at det var påvist muggsopp i kjelleren.

Foretaket avslo erstatning den 2.3.23 med begrunnelse at sopp- og råtedekningen hadde unntak for muggsopp og andre skader som bare virket skjemmende på bygningens utseende.

Sikrede fremla en ny rapport fra M i oktober samme år, hvor det bl.a. fremkom at det var unormal forekomst av muggsopp på arbeidsrommet i sikredes kjeller.

Foretaket engasjerte takstmann H for å vurdere om muggsoppen kunne være forårsaket av den tidligere vannskaden. H konkluderte i rapport av 2.11.23 med at hovedårsaken til muggsoppen var kapillært opptrekk i muren/betongkonstruksjonen over tid:

Mest sannsynlig så er hovedårsaken til muggsopp kapillært opptrekk i mur /betongkonstruksjoner over tid , som igjen fører dette videre til organiske materialer i innredete konstruksjoner / romunder terreng , kjeller .

Kjeller som ble fuktig ifbm med skaden i 2012 ble tørket iflg måleprotkoll , tørkingen varte fra 16.08 til 26.09.2012. Det er ikke påvist noen skade av noe slag utover skaden som var i 2012 hvor kunden valgte kontantoppgjør for å bygge opp igjen selv og de synlige fuktmerker som er i betong gulv og nederst på murvegger som ble registrert ved denne befaringen nå i 2023.

De funnene som ble gjort er ikke uvanlig for i et hus som er drøye 40 år.

Foretaket fastholdt avslaget med bakgrunn i konklusjonen fra takstmann H. Foretaket presiserte også at vannskadedekningen hadde unntak for skade ved sopp, uansett årsak.

Sikrede fremla i november 2023 en ny rapport fra M, som uttalte at muggsoppen kunne skyldes vekst i forbindelse med den tidligere vannlekkasjen. M kunne imidlertid ikke fastslå dette med sikkerhet:

Forekomst av muggsoppспорer på prøvene tyder på tidligere muggsoppvekst. Vi kan på den annen side ikke utelukke gjenværende muggsoppvekst på nærliggende materialer til de vi har mottatt prøver fra. Årsaken til at det trolig har vært fuktig i konstruksjonen må avklares på stedet, men forekomsten av soppспорer kan skyldes vekst i forbindelse med nevnte lekkasje. Fukt og muggsoppskaden må vurderes nærmere på stedet, både med tanke på årsak, omfang og konsekvenser.

Foretaket videresendte rapporten til H for gjennomgang. H fastholdt at fuktproblematikken i kjelleren skyldtes kapillært opptrekk over tid. Foretaket fastholdt derfor sitt avslag.

Sikrede fremla i januar 2024 en ny rapport fra M. Rapporten uttalte at muggsoppveksten kunne være forårsaket av vannlekkasjen i 2012, men man kunne ikke utelukke kapillært fuktinnsig.

H's kommentar til dette var igjen at fukt og soppvekst skyldtes kapillært opptrekk over tid. Foretaket opprettholdt sitt avslag.

Sikrede klaget til foretakets interne klageorgan, Kundombudet, og fremla ny rapport fra M. M uttalte her at det ikke fantes indikasjoner på kapillært oppsug av fuktighet fra grunnen i sikredes kjeller:

Fuktinnsiget skjedde i 2012 og omfattet hele sokkeletasjen. Det ble den gangen delvis foretatt avdekninger av oppforet gulv, mens det ble valgt å tørke ut gjenværende deler av oppforet gulv. Etter opplysninger ble denne uttørkingen iverksett flere uker etter at fuktinnsiget skjedde. Ved lengre tids oppfukning av spesielt papiret på isolasjonsmattene, men også etter ca 2-3 uker i trevirke, vil risikoen for påvekst av muggsopp være økende.

(...)

Med grunnlag i dette vil risikoen være høy for at det er områder med gjenværende muggsoppvekst i gulvkonstruksjonen. Resultater fra prøver som eiere har sendt inn til M tatt ulike steder av isolasjonsmatter og trevirke, viser fra sparsom til moderat vekst av muggsopp på ulike materialer.

(...)

Det er ingen indikasjoner på at det generelt skjer kapillært oppsug av fuktighet fra grunnen. Det er opplyst at det ved bygging ble lagt fuktsperre under gulvstøpen og det er sendt over bilder fra byggetiden som også viser dette- Det har over lengre tid vert montert plast pi oversiden av gulvstøpen og det er ingen tegn til fukt under disse. Risikoen for kapillært oppsug av fuktighet fra grunnen som Årsaken til muggsoppveksten , bor derfor i utgangspunktet være liten.

(...)

Det er videre en tilfarer med høye fuktverdier i klesrommet. Tilfarergulv ble ikke fjernet i 2012 og siden det kom mye vann inn som ikke umiddelbart ble fjernet, kan det ikke utelukkes at det har rent ned vann via sprekker/utettheter i gulvstøpen og hvor vann ble liggende på fuktsperren under. Dette er i så fall fuktighet som vanskelig lar seg tørke ut når det ligger et gulv over, selv etter såpass mange år.

(...)

Det er i kjellerstua et område med noe fuktinnsig i overgangen mellom grunnmur og gulvstøp. Denne fuktigheten vil også trekke kapillært utover i gulvstøpen i ca en meters bredde. Ut fra fuktmålinger ellers i underetasjen er fuktinnsiget i hovedsak lokalisert bare til dette rommet. Denne fuktigheten har følgelig en annen årsak enn fuktinnsiget etter lekkasjen i 2012, og skyldes mest sannsynlig endringer i drenering og/eller at utvendig fuktbelastning har blitt høyere.

Kundeombudet fastholdt foretakets tidligere vurdering og viste bl.a. til følgende uttalelse fra H:

Ved undertegnes befarig her 30.10.2023 så ble det registrert fukt med fuktindikator på alle kjellergulv av betong det var mulig å komme til og nederst på murvegger. Dette er naturlig i en kjeller på en bolig som er over 40 år gml, (...)

Men denne fukten har ikke noe med vannlekkasjen for 10-11 år siden som ble tørket opp og gjøre, men kapillært opptrekk over tid, hvilket er helt vanlig. Og der hvor kjellervegger og kjellergulv er kledd inne med organiske materialer er det enda bedre forhold for sopp og mugg.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 9.12.24.

Sikrede krever dekning for utbedring av muggsopp i kjeller, og anfører at soppskaden skyldes dårlig opptørking etter vannskaden i 2012, som var omfattet av forsikringen. I forbindelse med vannskaden ble det besluttet tørking ved luftgjennomstrømning. Tørkingen varte fra 16.8. til 26.9.12. Resultatet av prosessen ble aldri fulgt opp, og isolasjonen ble ikke tilstrekkelig tørket. Sikrede viser til en artikkel hentet fra «Glava», hvor det fremgår at «glassull som har blitt våt i byggeperioden eller som følge av lekkasje, skal alltid tas ut av konstruksjonen så fort som mulig slik at konstruksjonen tørker skikkelig».

Sikrede bestrider H's konklusjon om at muggsoppen skyldes kapillært fuktopptrekk. Vannet som trengte inn via ytterveggen i 2012 forårsaket fukt i mange rom i kjelleren. M uttaler at det ikke er noe som tilsier at fukten som nå forårsaker muggsopp skyldes kapillært oppsug.

Skaden må derfor enten dekkes som en følgeskade etter den dekkede vannskaden som inntraff i 2012, eller som en følge av feil begått av håndverker i forbindelse med opptørking av vannskaden. Problemet med muggsoppen ble meldt til foretaket for første gang i 2021 og således innenfor tiårsfristen i vilkårene.

Sikrede anfører at de har opplevd betydelige helseplager som følge av muggsoppen. Dette tilsier at muggsoppen ikke bare er et problem som er skjemmende for bygningens utseende.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at muggsoppskadene ikke er omfattet av forsikringen. Rapportene fra M antyder at det er en mulighet for at fuktighet kan ha ligget igjen i konstruksjonen etter utbedringen av vannskaden i 2012, og igjen dannet grobunn for muggsopp. Disse antydningene sier imidlertid ingenting om sannsynligheten for at det er tilfellet, og det er ikke funnet konkrete holdepunkter som tilsier at det er en årsakssammenheng mellom vannskaden og muggsoppveksten. Takstmann H er klar på at fuktigheten i gulv- og veggkonstruksjonen skyldes kapillært opptrekk og fuktinnslag, og dette er det gjort konkrete funn på. Den fremlagte dokumentasjonen sannsynliggjør ikke årsakssammenheng mellom vannskaden i 2012 og muggsoppskaden i 2023.

Foretaket bestrider at muggsoppskaden ble meldt inn for første gang i 2021. Forholdet som ble meldt inn den gangen gjaldt en setningsskade. Skade i form av muggsopp ble for første gang meldt inn i 2023. Dersom muggsoppskaden i 2023 faktisk skyldes vannskaden i 2012, så ville skaden i alle tilfeller være foreldet iht. fal. § 8-6, ettersom det har gått mer enn ti år mellom vannskaden og konstateringen av muggsopp.

Forsikringsvilkårene har uansett uttrykkelig unntak for «skade ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak», jf. pkt. 4.4. Sopp- og råtedekningen pkt. 4.9 har unntak for «skade ved blåveds- eller muggsopper, bakterier, jordslag eller skade som bare virker skjemmende på bygningens utseende». I henhold til forsikringsvilkårene er det således ingen dekning for muggsopp.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for soppskade i bolig.

Sikredes bolig ble i 2012 rammet av en vannskade dekket av forsikringen. Sikrede meldte flere år senere om muggsopp i kjelleren, som sikrede mistenkte skyldtes den tidligere vannskaden. På bakgrunn av fremlagt dokumentasjon i saken, herunder den første rapporten fra M datert 20.2.23, legger nemnda til grunn at muggsoppproblematikken ble konstatert og meldt til foretaket i 2023.

Sikredes forsikring dekker skade som følge av vannlekkasje og plutselig inntrenging av vann fra terreng eller grunn, jf. pkt. 4.4. Under dette punktet er det imidlertid inntatt et unntak for «Skade

ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak». Unntaket innebærer at foretaket ikke er ansvarlig for å dekke utbedring av muggsoppen under den ordinære forsikringsdekningen. Formuleringen «uansett årsak» betyr at det ikke spiller noen rolle om den bakenforliggende årsaken til muggsoppen i utgangspunktet er en vannskade som foretaket svarer for. Det er fremlagt motstridende rapporter om dette er tilfellet, men slik årsakssammenheng er etter ordlyden ikke tilstrekkelig for at skaden skal være dekket.

Sikrede har sopp- og råtedekning, men denne har uttrykkelig unntak for «skade ved muggsopp». Ifølge de fremlagte rapporter fra M er det muggsopp som her er påvist, og unntaket kommer derfor til anvendelse.

Forsikringen omfatter videre «Skade på bygning som er en direkte følge av feil montering, materialfeil, konstruksjonsfeil eller prosjekteringsfeil, utført av autorisert håndverker for mindre enn ti år siden». Ifølge fremlagt informasjon ble muggsoppen her konstatert mer enn ti år etter at arbeidene ble utført.

Det er etter dette ikke grunnlag for ansvar for foretaket.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).